

Els hitlerians de la Patagònia

Cinquanta mil afiliats al partit nacional-socialista: militants fidels, criminals i amics, amb vaixell o amb submarí, vençuts però no humiliats, van refugiar-se a l'Argentina durant el mandat de Juan Domingo Perón. I mai una llegenda negra no ha resultat tan certa.

Retrocedim. Hi havia una vegada "un país, l'únic país on res no és menypreable sinó els homes... un país amb una bella capital, amb un port esplèndid, amb una bona terra, on tot és excel·lent amb l'excepció del govern" que, segons la *Deutsche Revue*, "només reclama un protectorat europeu per tal que la conduïxin a l'ordre anhelat". En aquest país, i en aquelles dates del 1938, els 13.200 estudiants de les 176 escoles alemanyes recitaven de memòria allò que el seu líder sabia millor que ningú, "No ens regalen res a la vida", i cada matí els professors que havien jurat fidelitat a Adolf Hitler feien cantar als alumnes el *Horst Wessel*, quan feia uns minuts que els pares havien entrat a fitxar a la Henlein & Cia, la Schumann & Schrenk, la Springer & Möller o l'encara més poderosa Mercantil Thyssen-Lametal portant sota el braç diaris fidels com *Deutsche la Plata Zeitung*, i sentint-se interiorment satisfets que el govern de torn prohibís la difusió pública d'una pel·lícula americana que es deia *El gran dictador* i que feria els sentiments íntims i honestos dels 64.319 militants del Partit

Nacional-Socialista Argentí que, a més, ofería a tots els treballadors enquadrats al Front Alemany del Treball curssets gratuïts de doctrina amb exuberància de material de propaganda, proveït per l'ambaixador

Fins i tot el director de cinema Vincent Minelli situa el clímax dels 'Quatre Genets de l'Apocalipsi' en una 'estancia' argentina.

xador Edmund Von Thermann, que distribuïa el fons de rèptils entre la Federació Alemana de Cultura Física (Joventut Hitleriana), l'Agrupación Bursmeister de Boy Scouts (secció local del NSDP) i la Unió de Asociaciones Corales Alemanas del Río de la Plata encarregat, alhora, de repartir santes consignes com aquella de "la

indústria i el comerç alemany a l'exterior han de veure com una qüestió d'honor el fet de reemplaçar els representants estranys a la nostra idiosincràcia per alemanys o descendents seus".

Era tan evident l'eficàcia de tota aquesta tasca desinteressada de l'ambaixador Von Thermann que fins i tot algun imprudent –també n'hi havia, d'alemanys poc patriotes– va fer arribar als diputats d'aquella nació perifèrica la còpia d'un informe secret enviat a Berlín, en el qual l'ambaixada detallava un pla exhaustiu-informatiu de "determinació de la font de població de parla alemanya i de les zones on hi és relativament densa, sota la suposició teòrica que s'annexioni al Reich tota la zona", la descoberta del qual, malgrat la indignació de ses senyories, no va aturar la implantació d'empreses germàniques –el 1943 n'hi havia 203 de registrades– ni tampoc va ser el final de la penetració nacional-socialista en aquella terra de les oportunitats que uns colonitzadors barbuts havien convingut de denominar l'Argentina.

La fama de l'Argentina hitleritzada va fer la volta al món i va

convertir-se en un clàssic de l'horror internacional. Fins i tot un director de cinema que estima els colors cridaners i el sentiments d'un roig encès, altrament Vincent Minelli, situa el clímax dels *Quatre Genets de l'Apocalipsi* en una estancia argentina, una nit de tempesta, quan el patriarca Madariaga contempla el seu nét preferit, tot just arribat d'Alemanya, elevant durant el sopar un "Heil Hitler!" que fa fugir el vell *gaucho* cap a la galeria on, ferit d'horror, contempla el cel crispat que solquen tot d'una els cavallers negres de la fam, la guerra, la pesta i la mort. I just abans de morir Madariaga, el vell, dirà les últimes paraules: "A l'Argentina he construït un jardí, però no he aconseguit que la Bèstia no hi entrés. Maleït sigui Madariaga perquè he viscut per veure la Bèstia de l'Apocalipsi". Maleïda sigui l'Argentina, pensaven els nord-americans, per haver declarat la guerra a Alemanya, el 27 de març del 1945, quan els tancs soviètics es preparaven per la *foto-finish* a la capital del III Reich i era del tot inútil que el govern del general Farrell –mentor d'un ambiciós secretari de treball, amic dels

obrers, anomenat Juan Domingo Perón– fes un petit esforç de realineament per evitar les imprevisibles conseqüències de la còlera aliada tal com Winston Churchill l'havia expressada en un *speech* devastador a la cambra dels Comuns l'estiu de 1944: "Tots sentim profunda pena i també ansietat, com a amics de l'Argentina, que en aquesta època de prova per a les nacions no hagi considerat adequat de declarar-se sincera, inequívocament i sense cap reserva ni limitació, del cantó de la llibertat, i hagi elegit de coquetejar amb el mal. I no solament amb el mal, sinó amb el bàndol perdedor!".

Determinats greuges no es podien perdonar, però Anglaterra depenia, fins a la implantació del Pla Marshall, de les importacions càrnies i cerealistes. En canvi els Estats Units d'Amèrica no necessitaven *bifes* argentins i l'administració de Roosevelt, ni tampoc la de Truman, no podia perdonar que després de l'atac de Pearl Harbour, el 7 de desembre de 1941, l'Argentina s'hagués quedat sola defensant el principi de neutralitat, una actitud solitària ràpidament compartida per l'ambaixador Von

Thermann que exclamava, al 1943, que a Buenos Aires, capital de l'espionatge intercontinental, "no es pot parlar gens d'una actitud hostil a Alemanya". Els nacionalistes argentins tendeixen a esbravar que tota la llegenda negra de la connexió nazi no és sinó una invenció dels EUA en venjança per la denegació d'ajuda argentina en aquella "guerra interimperialista per l'hegemonia mundial" i, malgrat tot, s'equivoquen: la pronunciada germanofília d'un exèrcit que formaven, des del 1902, instructors de l'armada prusiana va facilitar l'establiment de lògies simpatitzants de qualsevol Ordine Nuovo com el GOU (Grupo de Oficiales Unidos) tot propulsant la figura, per sempre més controvertida, de Juan Domingo Perón, resident habitual a Itàlia entre el febrer del 1939 i el desembre del 1940, col·laborador actiu en diverses unitats de l'exèrcit feixista, agregat militar de l'ambaixada argentina, seguidor enervorit del *peplum* romà i testimoni directe de l'irrefusable avenç dels blindats alemanys en terra francesa, *melée* de la qual va restar –ben endins diríem– una perpètua admiració per

El Tribunal de Nuremberg va considerar viu el lloctinent de Hitler, Martín Bormann. Això va contribuir a una onada de pistes mai no confirmades sobre la seua arribada a Argentina i el seu posterior pas a Paraguai, en els dies posteriors a la caiguda de Perón, el setembre de 1955, que quedaren desmentides pels més de nou mil folis que Simon Wiesenthal ha acumulat al seu centre de Viena i que indiquen que Bormann es va suïcidat 'rigorosament' en un búnquer del nazisme.

ARXIU

Evita i Juan Domingo Perón. Amb l'ocupació completa de l'aparell governamental pels homes de Perón, entre 1946 i 1955, la maquinària de l'estat argentí es posava al servei del camuflatge i recol·locació de veterans nacional-socialistes.

la "democràcia social" mussoliniano-hitleriana coneguda avui com Estat del Benestar. Prou elements per a classificar Perón com un clònic de la Bèstia, però no pas per a liquidar-lo del cor dels seus compatriotes: tots els esforços de la representació nord-americana a l'Argentina, encapçalada per l'ambaixador William Braden, van anar destinats a evitar la coronació d'aquest nou rei populista en les eleccions de febrer del 1946, inclosa la publicació d'una llista negra d'empreses amb capital nazi, de prohoms filohilterians, que en lloc de commoure els electors feriren l'orgull nacional i convertiren aquell tinent coronel, murri i intuïtiu, en flamant president de la república argentina eternitzant fins avui el debat *multimedia* sobre l'hipotètic filonazisme del senyor Perón.

L'amic que Alemanya esperava. Un conflicte semàntic que, per cert, no preocupava gens l'implicat, que la revista *Time* fotografava durant la seva campanya electoral amb Ludwig Freude, el perfecte germano-argentí, principal constructor del país i presumpte testaferró del fons nazi desviat cap a l'Amèrica del Sud. Polèmica que Juan Domingo Perón responia amb la consciència ben tranquil·la: "Molt abans que s'acabés la guerra nosaltres ens havíem preparat per a la postguerra.

Insígnies d'identificació dels agents de la Gestapo vestits de civil. En l'anvers, el número de l'agent i el nom complet de la Gestapo o Policia Secreta de l'Estat.

Alemanya era derrotada, això ja ho sabíem. I els vencedors es volien aprofitar de l'enorme esforç tecnològic que havia fet aquest país durant més de deu anys. Aprofitar la maquinària no podia ser, perquè era destruïda. L'única cosa que podríem utilitzar eren els homes. Vam fer saber als alemanys que els volíem declarar la guerra per salvar milers de vides. Vam intercanviar missatges amb ells a través de Salazar i Franco. Espanya va entendre immediatament la nostra intenció i ens va ajudar. Els alemanys també hi van estar d'acord. Quan es va acabar la guerra, aquests alemanys útils ens van ajudar a aixecar les fàbriques i a millorar les que teníem. I de passada es van ajudar ells mateixos".

Així, entre 1946 i 1955, amb l'ocupació completa de l'aparell go-

Perón: "Quan es va acabar la guerra, els alemanys útils ens ajudaren a aixecar les fàbriques i a millorar les que teníem."

vernamental pels homes de Perón, la maquinària de l'estat argentí es posava al servei del camuflatge, emblanquiment i recol·locació de veterans nacional-socialistes. Ja que científics, tècnics, enginyers i instructors militars anaven molt buscats, calia organitzar la Comisió Peralta, un comitè de benvinguda format al 1948 per delegació del president de la nació i que comandava el director de migracions, Santiago Peralta, amb la cooperació entusiasta de vint delegats, neu-

trals i justos, entre els quals Jacques Maria de Mahieu, sociòleg, catòlic i un dels pocs, i competents, intel·lectuals francesos que va col·laborar, en qualitat d'oficial, amb la Divisió Carlemany de les Waffen-SS. També hi figuraven Branko Benzón, metge personal de Perón i ex-ambaixador del govern ústatxa a la capital del III Reich i Carlos Fuldner, un model d'esquizofrènia creativa, germano-argentí, enviat com a espia a Europa, funcionari en plantilla i *attaché* de les SS a temps parcial. Ells, i vint noms més que s'han mantingut en secret, s'encarregaven d'interrogar aquells estranys refugiats que es deixaven caure al port de Buenos Aires emprant passaports del venerable orde dels Carmelites a nom, per exemple, de Ricardo Olmo Andrés, un alienígena que, sense saber ni un borrall de castellà, era admès com a resident i amagava sota l'hàbit un tal Walter Kutschmann, responsable de l'assassinat de 1.500 habitants de Brzezany i d'uns quants professors jueus a la ciutat polonesa de Lwow. La marea negra, la taca de la vergonya, acompanyava un president que permetia residents com aquest, però Perón no s'hi escalfava el cap. Allà on hi hagués principi d'autoritat, aires corporatiu i orgull nacional, Perón hi tenia un aliat. En la construcció d'una nova potència industrial argentina, el manà alemany no podia ser desaprofitat.

La fantasia de Perón, i la preocupació pels seus alemanys, van portar-lo a escoltar igualment les disquisicions d'un conegut seu, "especialista en genètica", que tenia grans projectes, "un d'aquests bavaresos ben plantats, cultes, orgullosos de la seva terra" que el president a l'exili recordava pel nom de doctor Gregor, l'àlies habitual del nazi més buscat de la història contemporània: Joseph Mengele, l'àngel de la mort, un desocupat més que va seguir les rutes de l'emigració ultramarina, traçades just abans de la derrota final de l'Alemanya imperial. Ell era només un tinent de les SS, metge *full time* del camp de concentració d'Auschwitz. Científic esforçat i no espe-

cialment maligne, ni tan sols va considerar que seria perseguit, i per això se'n va tornar al seu poble natal, Günzburg, Baviera, on tots es deien Mengele i eren parents, i allí es va quedar, en família, fins a final del 1948, quan les migracions internes i el renom dels seus experiments genètics van obligar-lo a navegar cap a Buenos Aires, on amarrava el 20 de juny de 1949. L'home més buscat pels caçadors de nazis, que oferiran fins a quatre milions de dòlars pel seu cap, no es va amagar gaire mentre Perón comandava el país. Trobarem el futur veterinari Mengele gaudint del *dolce far niente* de San Carlos de Bariloche, estació d'esquí ideal per a cimera iberoamericana que concentrava a principi dels 50 el bo i millor de l'Europa autoritària. Als balls del Deutscher

ARXIU / EFE

pervivents dels camps nazis, i la petició d'extradició consegüent, el convertiren en un pròfug perpetu, perdut entre el Paraguai i el Brasil, i traspasat el 7 de febrer del 1979, als seixanta-vuit anys, per una estúpida immersió a la platja del balneari de Bertiooga, al sud del Brasil. La justícia terrenal no el va poder agafar i la insòlita casualitat d'un poble de colons alemanys —Cándido Godói a l'Estat de Rio Grande do Sul— que tenia des del 1963 una bessonada d'ulls blaus i cabells d'or per cada cinc embarassos esgarifa qualsevol que cregui en el malson clònic d'un assassí que havia mostrat al president de l'Argentina les fotografies d'unes vaques que només parien bessons...

Entre tants carnets del NSDP (quin alemany viu no era del partit al 1945?) els executors podrien

Una xarxa de cases segures, locals eclesiàstics, passaports falsos i passatges segurs funcionava amb el vis-i-plau de la Santa seu.

Klub, d'excursió pels cims dels voltants, sempre en colla, no hi faltava ningú. Hi havia Friederich Lantschner, l'antic *gauleiter* del Tirol, Max Nauman, un oficial superior de les SS, Carlos Fuldner, banquer dels interessos alemanys, i joves promocions d'exiliats que tot just rondaven la quarantena, entre les quals un capità de les SS, escapat d'Itàlia, que es deia Erich Priebke i que acabà convertint-se en Don Erico, president de l'Asociación Cultural Germanoargentina. Tots ells, els va conèixer l'inquiet Mengele, que el 25 de juliol de 1956 es maridava a Buenos Aires utilitzant el seu veritable nom fins que, dos anys després, la crida d'un Comitè Internacional de su-

embarcar-se en el viatge dels escolllits per al qual comptarien amb determinats elements de l'església catòlica: es tractava de la consagrada Ruta de les Rates, la xarxa d'evasió més gran i eficaç cap a Sud-amèrica, ideada pel bisbe austríac Alois Hudal, apòstol matiner del nacional-socialisme i "cap espiritual dels catòlics germànics residents a Roma", que va convèncer la Pontifícia Comissió d'Assistència perquè treballés en la tramesa de nazis esmaperduts, i de nacionalistes afins, als territoris verges de l'Amèrica Llatina aplicant, per sobre de tot, el desig vaticà d'infiltrar "homes de totes les conviccions polítiques" a l'Amèrica Llatina "sempre que fossin anticomu-

nistes i favorables a l'església catòlica". Una espessa xarxa de recomanacions, cases segures i establiments eclesiàstics, passaports falsos i passatges segurs, que funcionava amb el vist-i-plau de la Santa Seu. Això fou, malgrat el desmentiment d'historiadors, jesuïtes o montserratins, la Ruta de les Rates: "la principal organització implicada en el moviment il·legal" d'europèus sospitosos segons els informes de l'agregat nord-americà a Roma, al 1947, Vincent La Vista. Un bon catòlic croat —*ústata* jubilat, resident a Saragossa i tinent d'alcalde de l'últim ajuntament franquista— que aquest periodista va conèixer a Zagreb el gener de 1992 fou "salvat" d'un camp de presoners de guerra per aquest *réseau* clerical. Ell va poder triar destinació, Espanya o l'Argentina, i va preferir el vell continent, però la majoria va marxar lluny.

Les xifres d'aquesta diàspora negra només són aproximatives. Es calcula que entre 1945 i 1955 80.000 alemanys i austríacs degudament legalitzats van entrar a l'Argentina —d'aquests, vora 20.000 van quedar-se al país—, però cal afegir-hi una xifra oscil·lant d'11.000 a 21.000 persones amb documentació falsa que encobrien 800 quadres del Partit Nacional-socialista i almenys una cinquantesena d'acusats de crims contra la humanitat. Oficialment ja poc se'n sabrà. Quan el govern de Carlos Menem va autoritzar, gràcies a la pressió del *New York Times*, l'obertura dels arxius estatals sobre activitats nazis, els decebuts perio-

San Carlos de Bariloche. L'estació d'esquí argentina on es va refugiar durant el mandat de Perón el tinent de les SS, Joseph Mengele, l'home més buscat de la història contemporània.

A l'esquerra, documentació de Joseph Mengele. El president Perón a l'exili el recordava pel nom de doctor Gregor, i deia d'ell que era "especialista en genètica" i "un d'aquests bavaresos ben plantats, cultes, orgullosos de la seva terra".

ARXIU / EFE

Erich Priebke, al centre, prohoms dels alemanys a Bariloche, va ser extradit pel govern argentí el novembre de 1995 i ara és jutjat a Roma.

Tot i que la gent de Bariloche el considera un soci del Rotary pen Club, va reconèixer davant d'una càmera de televisió la seva participació en l'execució de 335 civils el 24 de març de 1944.

distes van trobar que la gran majoria dels dossiers contenien retalls de diaris i els casos més sucosos, com el del doctor Mengele, tenien vint plec arrancats al 1972.

Conferència a Estrasburg. Tots hem sentit parlar d'ODESSA, però la ment racionalista tendeix a l'escepticisme quan sent les últimes novetats sobre la llegenda negra de la *liaison* nazi-argentina. *Odessa al sur. La Argentina como refugio de nazis y criminales de guerra* és l'últim llibre de Jorge Camarasa, un periodista procedent per arrel familiar d'aquest pantà de Ponent, que s'ha convertit en deu anys de maleïda insistència en l'home que malmet les plàcides vides dels vells camarades. Ell ha recopilat totes les dades per cisellar un baix relleu d'aquesta història: ODESSA, era certament una via d'escapada per als membres del Partit i, en aquest terreny, res no fou deixat a la improvisació. No hi ha les dades exactes de la conspiració, però sí la data, el lloc, el moment i els protagonistes del seu naixement *in pectore*. El quadre escènic tenia lloc a la Maison Rouge, un casolot de la plaça de Kléber al cor d'Estrasburg, el 10 d'agost del 1944, pocs dies després del desembarcament de Normandia i de la bomba fallida contra Hitler. Hi van participar els delegats personals del número dos de la jerarquia hitleriana, el dofí Martín Bormann, del ministre d'Armament, Albert Speer, de l'almirall Wilhelm Canaris i representants dels *lobbies* més importants del complex industrial-militar, de

la Siemens a l'AEG. La cavalcada de les Valquíries s'aproximava a l'abisme i aquells homes d'honor es donaven una solució personal escripturada en acta. Se suposava que alguns membres del Partit serien purgats, així doncs, en primera fase, caldria canviar-los per nous quadres empresarials, tècnics simplement, dels mateixos consorcis que, en col·laboració amb l'NSDP, aportarien fons per organitzar "la postguerra a l'estranger" sense el consentiment, val a dir-ho, de Hitler i Himmler, plenament entestats a immolar-se en la foguera de Berlín. A la conferència d'Estrasburg es van proposar tres camins de sortida que en poc temps havien de ser força útils: Munic-Salzburg-Madrid amb cobertura espanyola, Munic-Tirol-Gènova en direcció als països àrabs, i una

Gomes deixades en platges, caixes podrides amb l'esvàstica mig esborrada, generaren psicosis de submarins fantasma.

darrera ruta que tenia Buenos Aires de port d'arribada. Hi ha informacions fiables que abans de Nadal del 1944 tota una llista de jerarques nazis havien rebut passaports *ad hoc*, però a l'hora de la veritat, el descontrol militar en la postguerra europea i l'eficaç cooperació de capellans addictes va ajudar força més que no pas les teranyines d'ODESSA.

De fet, la majoria de nazis de segona línia, i convictes de radi més local, com Klaus Barbie, depurador de Lió, van continuar fent la viu-viu per les cases segures d'Europa, quan ja feia força mesos que alguns dels *llops grisos*, els submarins encarregats d'enfonsar vaixells de càrrega al Mar del Nord

que no havien acatat l'ordre de capitulació final signada per l'almirall Doenitz el 8 de maig de 1945, havien fet rumb a l'Argentina. Les especulacions sobre riells d'or i més tresors nazis es van desfermar des de l'arribada d'un submarí de gran creuer, l'U-530 en concret, que es va rendir davant les costes de la Mar de la Plata —el Benidorm argentí— el 10 de juny d'aquell any expiatori. No va ser l'única balena mecànica que va aparèixer a l'altra punta de l'Atlàntic. El submergible U-977 ancorava dos mesos després a la mateixa base naval de la Mar de la Plata, amb el capità Schaeffer al capdavant, el qual es permetia d'explicar als periodistes que la tripulació havia decidit, en assemblea democràtica, de rendir-se a un país com l'Argentina, on els homes de la Kriegsmarine eren ben tractats. Gomes deixades en platges remotes, caixes podrides amb una esvàstica mig esborrada, van generar una psicosis de submarins fantasma en la boira, elevada al paroxisme amb l'onada de pistes sobre l'arribada a l'Argentina de l'únic home en qui Adolf Hitler havia confiat fins al final: el seu lloctinent, Martin Bormann, cap de la Cancelleria i membre del Consell del Reich des que Rudolf Hess s'havia llançat amb paracaigudes per salvar la pau anglo-alemanya. Aquest home sense vicis —vegeterià i antitabaquista tal com el Führer havia previst que fossin tots els superhomes de la Nova Europa— actuava com un hereu abnegat, a qui l'apostòl del bigoti retallat va confiar la secretaria del partit i les seves confessions íntimes. Bormann, enèrgic doctrinari de quaranta-cinc anys i nou fills de conillera, havia signat el certificat de defunció de Hitler i Eva Braun la nit de l'1 de maig del 1945, s'havia reunit amb Joseph Goebbels, el ministre de propaganda, que li havia comunicat la intenció de seguir el Líder cap a la Gehenna, quan Bormann havia decidit *motu proprio* d'intentar una fugida frec a frec dels blindats russos amb l'última remesa de Werwolf, o guerrillers adolescents. Entre explosions i testimonis contradictoris, tot el que va passar des de les

deu del vespre als jardins de la Cancelleria apareix amarat de contradiccions. El Tribunal de Nuremberg el va considerar viu i el va sentenciar a la forca, i un confús episodi, el 23 de setembre de 1960, el situa vestit de Walter Wihelm a la comissaria de Zárate, un poble terminal prop de Buenos Aires, detingut per la seva "notable semblança" amb el criminal de guerra, malgrat que el sospitós tenia onze anys més que el lloctinent sexagenari de Hitler. Anys després, la tasca obsessiva d'un reporter hongarès, Ladislao Farago, va afegir més llenya al foc. Una inversemblant comunicació exhumada dels arxius de la SIDE (Secretaría de Informaciones del Estado) li va servir per a denunciar un suposat lliurament de 200 milions de dòlars a Perón de mans de Bormann mateix que li hauria enviat, en canvi del donatiu, 5.000 camarades de la vella guàrdia. Els documents van resultar una trama organitzada per una banda de falsificadors ben connectada amb la policia de Catamarca, que així embrutaven (era el 1973) el retorn triomfal de l'ex-president. Embolica que fa fort: molts indicis, no tots inversemblants, permeten de suposar que el fantasma de Bormann havia traspasat la frontera del Paraguai poc després de l'enderrocament de Perón, el setembre del 1955, però els nou mil folis que Simon Wiesenthal ha acumulat al seu centre de Viena indiquen el contrari: el suïcidi *de rigor* al búnquer del nazisme.

El fet és que l'home que va dictar la cimera d'Estrasburg també va proveir el fons especial que la rapinya nazi havia acumulat de tot Europa. Bancs de Buenos Aires -Germanico, Alemán Transatlántico, Strupp o Tornquist- van rebre fons destinats a autoritats argentines i a comptes de "simpatitzants" que podrien haver format part d'aquella Organisation der SS - *Angenhörigen*: ODESSA, per tant, era una societat d'ajuda mútua en la qual, barrejats en negocis o aventures, sempre s'atrapen antics membres d'aquells

eficaços batallons de rereguarda disposats al combat. Com un *western* crepuscular, Klaus Barbie, àlies *señor* Altmann va organitzar els seus *novios de la muerte* per enderrocar el president provisional de Bolívia en el cop d'estat del 18 de juliol de 1982, reunió de vells camarades -Joachim Giebelkorn i Herbert Kopplin de les SS i Herbert Kopplin de la Gestapo- amb els millors plançons del neofeixisme europeu -Stephano Delle Chiaie i alguns *pièds noir* reciclats-, que va comptar amb la protecció dels militars argentins, especialment comprensius amb els veterans de la Segona Guerra Mundial, un comportament exquisit natural en un govern sediciós que tenia d'assessor el "coronel Otto", venerable especialista de setanta-cinc anys, per als múltiples opera-

Klaus Barbie, àlies 'señor' Altmann, va organitzar els 'novios de la muerte' per enderrocar els president de Bolívia l'any 1982.

tius militars -desaparicions i tortures sobretot-, coordinats des de Villa General Belgrano, a la província de Córdoba, assolellada població de colons alemanys on a cada Oktoberfest, o celebració de la cervesa, l'amic Otto compartia aquella alegria pagana amb alguns veterans de la Legió Cóndor, els tripulants del *Graf Spee* -el primer submarí alemany que es va al·bergar a l'Argentina l'1 de setembre de 1939- i col·legues de tota la vida, com Ludolf Von Alvenselben, acusat de la mort de 5.000 jueus als camps de concentració polonesos de Resvin

i Karolewo. Germanor de sang que també podeu retrobar cada 20 d'abril, aniversari de Hitler, a la urbanització veneciana d'Empúria Brava entre antics companys d'armes que havien fet *el que tocava* en aquells dies tan llunyans de la Segona Guerra Mundial. Així pensava l'octogenari Erich Priebke, promom dels alemanys de Bariloche, quan explicava davant una càmera de televisió la seva participació en la matança de les Fosses Ardeatines, l'execució de 335 civils el 24 de març de 1944 com a represàlia per la mort de 33 soldats alemanys a mans dels partisans. Ell, capità de les SS, "privat de qualsevol defecte de caràcter" segons els seus superiors, va liquidar dos desconeguts en la foscor perquè així se li va ordenar. Extradit pel govern argentí, el novembre de 1995, és ara jutjat a Roma. La bona gent de Bariloche considera Priebke com el que és: un soci honorari del Rotary Club. Una generació de jubilats que espera que un altre dels seus, Alois Brunner, no caigui en mans de la justícia humana. Era tan eficaç! Des de l'Oficina Central d'Emigració Jueva, ell havia coordinat el pla mestre d'extermini jueu dissenyat per Adolf Eichmann, l'home que el Mossad va segrestar a Buenos Aires l'11 de maig de 1960. Després d'haver estat hoste habitual del president siríà Hafez el-Assad, Brunner potser viu al nord de l'Argentina. Amb vuitanta-quatre anys, un ull buit i un odi fred. L'infern davant i darrere.

Oriol Malló

Adolf Eichmann. L'home que va dissenyar el pla mestre d'extermini jueu va ser segrestat pel Mossad a Buenos Aires l'11 de maig de 1960.

A l'esquerra, insígnia per a les gorres. La portaven les SS, inclosos els destacaments de la Calavera, que s'ocupaven dels camps de concentració.

